

EVANGÉLIKUS ÚJSÁG

EVANJELICKÉ LISTY

II. évfolyam 3. sz.
2008. március

Časopis Evanjelického cirkevného zboru v Slovenskom Komlóši

„Krisztus mondja: Halott voltam, de íme, élek örökkön-örökké, és nálam vannak a halál és a pokol kulcsai. (Jel 1,18)

Húsvét-részvét-gondolatok

Uram, ezen titokzatos napon nehezen találok a szavakat. Nemcsak a harangok némulnak el, de elakad a máskor talán túl könnyen megszólaló, prédikáló hang is.

Mit mondhatnék? Hiszen ma te is néma vagy. Talán bölcsebb elhallgatni a „már nem” és a „még nem,” közötti, légtüresnek vélt térben és időben...

Egyáltalán mitől ünnep ez a nap? Csaknem morbid gondolat azt „ünnepelni”, hogy „eltemetettél”...De hiszen még a sírban sem hagyunk nyugodni! Tér és idő keresztjére feszített, türelmetlen hitünk fantáziája „alászállt a poklokra”...

Miért nem hagyunk pihenni, legalább ezen az egyetlen napon?

Miért rettegünk a csöndtől?

Miért nem hagyjuk kicsengeni, visszhangozni szívünkben a nagypénteki passió hátborzongatóan fenséges záróakkordját: „Elvégeztetett”...

A mai nappal a feltámadás ünnepének előszobájába érkeztünk. Mielőtt továbblépnénk, ideje, hogy megálljunk az ünnepi készülődés rohanásában. Nézzünk a tükörbe: elcsöndesedve vizsgáljuk meg magunkat a remélt nagy találkozás előtt. S mielőtt újra felszakadna a szó ajkunkról, nyílják meg a szívünk, a szemünk és a fülünk. Nagyszombaton jó eséllyel mi is átélhetjük ezt a szép éneket:

„A csend köröttünk mélyen szerteárad.
Hadd halljuk azt a tiszta éneket,
Amely betölti rejtett szép világot,
hol téged dicsér minden gyermeked.”

Húsvét előtti gondolatok

Elmémben sokszor a Nagypéntek eseményeit
forгатom,

s felkiált bennem a gondolat:

„Hogy teheték ezt Veled, Uram!?”

Megkorbácsoltak, megköpdöstek,

keresztre feszítettek,

Téged, a bűntelent.

De rögtön magamba nézek, s látom

én sem vagyok különb náruk.

Bűnbánó lélekkel jövök Hozzád, Úr Jézus,

mert szavaimmal, tetteimmal

hányszor én is megfeszítelek.

Sokszor gyors vagyok a szólásra,

mikor hallgatnom kellene,

s hallgatok, ha beszélhetnék Rólad.

Az érzéseim és vágyaim csapdája les reám,

máskor fogságba ejt egy gondolat.

De ha Terólad elmélkedem, Uram,

a szívem újra felvidul,

mert tudom, hogy Nagypéntek után

Húsvét vasárnap következik.

Betölti szívemet a hála,

hogy feltámadtál, Uram,

s általad van bűnbocsánat.

Kérlek, mosd le minden vétkeket,

és segíts, hogy legyek

örökké hálás, hűséges,

szolgáló gyermeked.

Zsótér Mária

Történeti visszatekintés

A régi korok emberei sok szállal kapcsolódtak a természethez. Munkájukat, mindennapi életük rendjét, örömeiket, bánataikat is befolyásolta a természet örök változása. A tél és a nyár kettősében, az élet és a halál párhuzamát látták. Mindezek szabályozták életüket, melyet az ünnepek fel- osztottak kisebb - nagyobb szakaszokra. A tavaszi napéjegyenlőséggel egyre hosszabbodott a Nap útja, s ez jelentette számukra a fényt, a Nap feltámadását. A feltámadás gondolata, mély emberi vágy - az élet győzedelmeskedjen a halálon, az elmúláson! A keresztény vallás egyik legnagyobb ünnepe a húsvét, a feltámadás, a megváltás alapgondolatát foglalja magában. A húsvét ünnepe napjainkban is megőrizte tavaszünnepe jellegét, felelevenítve az ősi tavaszközöntő népszokásokat, a termékenységgel kapcsolatos ünnepeket, melyek mellett tovább él a keresztény ünnep gazdag szokásvilága.

Szokások, népszokások

A húsvét ünnepe sok szálon kapcsolódik a tavasz megérkezéséhez, s a megújulás, a termékenységgel összefonódó népszokáskincshez. E népszokások nagyrészt nem épülnek be a keresztény vallás ünnepi rítusaiba, hanem azzal párhuzamosan, mint a falusi közösségek ünnepi szokásai maradtak fenn. A barkaszentelés a keresztény és a "pogány" szokások ötvözetét mutatja. A virágvasárnapot megelőző szombaton a gyerekek barkát szednek. A barkát virágvasárnap a templomban megszentelik. A nagyhét napjainak szokásai a Bibliában leírtakat követik. A katolikus hagyomány szerint nagycsütörtökön, zöldcsütörtökön a Rómába ment harangokat a fiúk kereplőkkel helyettesítik. Az étrendbe e napon valamilyen zöldet, parajt, salátát iktatnak. Pilátus-égetés is e nap szokása, mikor a Pilátust jelképező bábut elégetik, megverik. A böjt régen hamvazószerdán kezdődött, mely onnan kapta nevét, hogy ekkor a templomban megszentelik az előző évi barka hamuját, megkenik vele a hívők homlokát, elhárítva a bajokat. Nagyböjt alatt sok he-

lyen egy nap csak egyszer ettek, olajjal vagy vajjal főztek, zsírt, húst nem ettek, csak száraz növényi ételeket. Ma már nem ilyen szigorúak az egyház böjti előírásai, nem követelik meg a negyvennapos koplalást, a tilalom csak az utolsó hétre, nagypéntekre vonatkozik. Az utolsó hét, nagyhét virágvasárnapkal kezdődik, melynek napjai Jézus jeruzsálemi eseményeihez kapcsolódnak. E napon a bevonulás napján az emberek palmaágakkal, hidegebb éghajlatú vidékeken barkás ágakkal mennek a templomba. Nagycsütörtökön az utolsó vacsora és a tanítványok lábának megmosása (a vendégszeretet jelképe) emlékére szokás volt, hogy Rómában a pápa 12 szerzetes lábát megmosta. (Királyok, nemesek is így cselekedtek sok országban e napon.) Nagycsütörtök estéjén a harangok elhallgatnak, a hagyomány szerint Rómába mennek.

Nagypéntek, Jézus kereszthalálának napja - gyászünnepe. A katolikus emberek a helységek szélén lévő kálvária - dombokra vonulnak, s megállnak az egyes stációkat jelölő kápolnáknál, mintegy eljátszva Jézus kereszttitelének útját. A Mária-siralom is ehhez a naphoz kötődnek. Ilyen Mária-siralom az egyik legrégebbi nyelvemlékünk: "Világ világa, virágnak virága. Keserűen kínszatul, Vas szegekkel veretül." A templomokban az oltárokat letakarják, a harangok hallgatnak. Nagyszombat a feltámadás

jegyében zajlik. Az esti körmenetek, a templomokban az új tűz gyújtása, mely Jézus és egyben a remény jelképe, azt adja hírül, hogy Jézus feltámadt, a megváltás közel van. Este "visszajönnek" a harangok is Rómából. Nagypénteken a víz mágikus ereje lép előtérbe. Ismert mondóka: "Nagypénteken mossa a holló a fiát, ez a világ kígyót, békát rám kiált." A rituális mosakodás jelenik meg a hajnali mosakodásban, melyet csak fiatal lányok végeztek, s mely bajelűző szereppel bírt. Friss folyóvíz kellett hozzá, s a következő mondóka: "Az én vizem folyjon el, az én szeplőm múljon el!" Sok helyen igen elterjedt a forró húsvéti kalács, melyet főleg az utcai árusoktól vesznek. A nagypénteken sötét, dísztelen templomokat nagyszombat reggelére virágokkal, zöld ágakkal díszítik fel. Ez a nap a másik őselem, a tűz ünnepe. Este a templomban az új tüzet ünneplik, melyet csiholással élesztenek, s a Krisztust jelképező húsvéti gyertyát ezzel gyújtják meg. Sok helyen szokás ilyenkor új ruhát felvenni, vagy legalább kalapot, kesztyűt. A feltámadás napja húsvétvasárnap. Sok országban szokás e napon a napfelkeltét egy magas hegy tetején várni. Ehhez több hiedelem kapcsolódik - egyik szerint a felkelő nap Krisztus feltámadásának bizonyítéka, a másik szerint aki jól figyel, megláthatja benne a Krisztust jelképező bárányt a zászlóval. Húsvét másnapján német területeken, nálunk pedig Kecskemét környékén szokás volt az Emmausz-járás. Annak emlékére, hogy Jézus a tanítványokkal az Emmauszba vezető úton találkozott, kimentek a város határán álló kápolnához és vidám mulatságot ültek. Magyarország egyes vidékein e napot vízbevető hétfőnek is hívják, mert e nap a locsolás napja. A víz tisztító ereje a kereszténységénél a kereszteléshez kapcsolódik. A mondai magyarázat szerint Jézus sírját őrző katonák vízzel öntötték le a feltámadást felfedező, ujjongó asszonyokat, így akarták elhallgattatni őket. A húsvéti népszokások sorát egy fehérvasárnapi szokás zárja. A lányok komatálat készítenek, elküldik egymásnak. A kosárba, tálra húsvéti tojás, kalács, ital kerül. Ezzel a lányok örök barátságot kötnek, s ettől kezdve komának szólítják és magázzák egymást egész életükben. P. E.

Ingyen kegyelem

Nézz fel ember egyszer vággyal Golgotára!
Durván ácsolt három kínos keresztfára.

Az egyikén átok, a másikon áldás,
harmadikon eljött néked a megváltás!

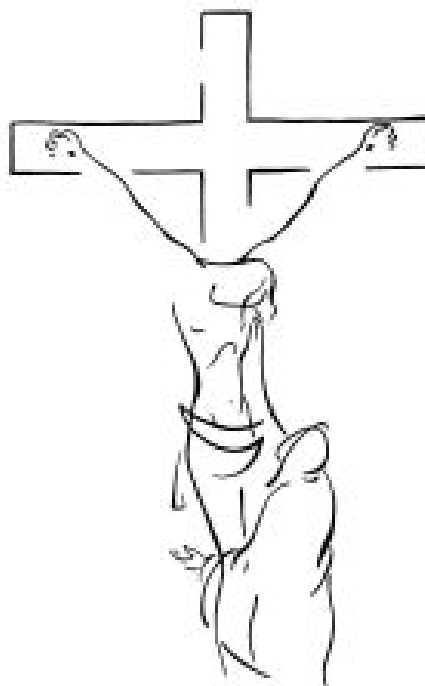
Hittel, alázattal közeledj feléje!
Szívedbe költözik az öröm és béke.
Az Úr Jézus vére bűneid lemosta.
Helyetted kínhalált halt az Isten Fia!

A tiszta és szent, a bűntelen és áldott
Egyszer s mindenkorra neked megbocsátott.
Higgy s mindent lehet, ne csüggedj, ne lankadj,
az elkezdett úton Benne bízva haladj!

Ha befogadod Őt szívednek trónjára,
nem hallgatsz már többé a sátán szavára,
boldogság, békesség tölti meg szívedet,
Rábízhatod akkor egész életedet!

Jézus hív szelíden minden bűnös lelket,
jer hát te is Hozzá, megbocsátja vétked!
Siess hát dönteni az Úr Jézus mellett,
hogy bizton elnyerjed az ingyen kegyelmet!

Pálinkás Magdolna (Szlovákia)

Radostná správa na Veľkú noc 2008.

*Text kázni: Ján 20,11-18
Milé sestry a bratia v Kristu!*

Ježiš je živý a hovorí nám: Nezdržujte Ma, ale choďte ku svojim bratom a sestrám! Nekonáme často naopak? Nezdržujeme Pána Ježiša svojim zmätkom v hlave, svojou slabou vierou a neochotou spoznávať, o čom vlastne kresťanstvo je? Nezostávame pri obyčajných pocitoch dobromyseľnosti k telu, čo visí na kríži? Pocity dobromyseľnosti sú dobré, veď aj Máriu priviedli k prázdnemu hrobu a tak spoznala radosť z Pánovho vzkriesenia ako prvá. Aj my musíme otvoriť srdce, aby ho Boh naplnil radosťou víťazstva života.

Pred tým, ako by sme mohli odpovedať na predložené otázky, bolo by treba aj o tom hovoriť, ako poznáme sami seba. Ako nájdem odpoveď na otázku: KTO SOM? Samozrejme, prvou z odpovedí je, že nám k nej malo pomôcť prostredie, v ktorom sme vyrastali, predovšetkým rodina a škola, cirkev. Ak sa tak nestalo, človek bojuje so skutočne vážnym problémom, totiž s úplnou takzvanou bezkorenosťou, neprítomnosťou základov, na ktorých stojí jeho dom.

Bonhoefferova (Dietrich B. evanjelický teológ (1906 - 1945), bol zavraždený v nacistickom koncentráku) otázka „Kto som?“ bola tou najpodstatnejšou z kategórie otázok, ktoré si kládol. Mal vtedy 39 rokov a za sebou kariéru veľmi úspešného teológa. Lenže vedel, že jeho život prichádza ku koncu, a tak sa teda pýtal: Kto som? Na základe tejto otázky napísal aj báseň. V jej úvode hovorí, že jedným zo spôsobov, ako sa dozvedieť, kto som, je opýtať sa na to iných. Hovorí, že keby tak mal počúvať iných, tí by mu asi povedali, že je mierny, veselý, disciplinovaný, vyrovnaný, hrdý, je ako niekto, komu sú životné ťažkosti hračkou... V očiach iných by teda vyšiel ako uznávaný charakter.

Lenže potom prejde na druhý koniec, a síce k sebe samému: Aký som ja sám vo svojich vlastných očiach? pýta sa sám seba. A veru to, na čo prichádza, ho príliš neteší. Sám seba sa zdá byť zodratým a unaveným, nepokojným,

melancholickým a chorým – ako vták uväznený v klietke. Ani stopy po miernosti, úsmeve a hrdosti. Je príliš unavený a prázdny, aby sa mohol modliť. Preto je pripravený rozlúčiť sa so všetkým. Skrátka, vo vlastných očiach je nemožným charakterom. Lenže s takýmto určením sa neuspokojuje. Aký som vlastne? pýta sa netrpezlivo. Ktorý z oboch obrazov je pravdivý? Tento, alebo tamten? Som taký, za akého ma označujú iní, alebo som taký, za akého sa pokladám ja sám? Oba majú pravdu v tom, že jedným pripadá ako pokrytec a sebe ako slaboch. Ani jedna, ani druhá možnosť nie je však celou pravdou o ňom samom. Bonhoeffer si uvedomuje, že človek napokon nemôže vedieť, kým vlastne je. Preto v poslednom verši svojej básne píše: „Ktokoľvek som, ty ma poznáš, Bože, a tvoj som!“

Milé sestry a bratia! Teda, najlepším spôsobom na spoznanie seba samých je – okrem vypočúvania iným a okrem načúvania seba samým – naučiť sa načúvať aj Bohu, ktorý k nám hovorí v našom vnútri a ktorý nás ustavične vedie.

Aj my si kladieme o sebe celý rad otázok. Je tomu tak preto, že sme si tajomstvom, ktoré nie je ľahké rozlúštiť. Otázku „Kto vlastne som?“ si kladieme vtedy, keď sa nachádzame v situácii, kedy strácame sebaistotu, keď náš život sa padne v existenčnej kríze a my sme odkázaní sami na seba. Môže to byť vo chvíľach samoty, v zúfalstve, keď nevieme ako ďalej, ale aj vo chvíľach neočakávanej radosti. Táto

otázka môže v nás zostať bez odpovede, a keď zostarneme, spoznáme sa, akí sme, čo sa z nás stalo počas tých dlhých rokov, čo sme prežili. Bonhoefferovi táto otázka zišla na um v čase, keď bol vo väzení a stratil slobodu a voľný pohyb.

Dostali sme v pôstnom období veľa odpovedí. Sme hriešni, a stratení, povrchní, a len zo zvyku pobožní. Ale vzkriesený Kristus chce nám pomôcť, a poukázať na to, že máme možnosť sa vyčistiť s jeho dobrou správou. Lebo keď budeme vedieť, že náš Pán žije, tak jednoducho môžeme sa opýtať od neho, že vlastne kto sme. A on pomôže nám aj v tom, že keď uvidíme svoj falošný obraz, môžeme ho s jeho pomocou napraviť. A keď už vieme, kto sme, komu patríme, len vtedy môžeme ďalej poslúžiť hodnoverne, a pravdivo s veľkonočnou dobrou správou každému inému.

Mária sa stretla so vzkrieseným Kristom až po tom, čo objavila prázdny hrob. Radostne poslúchala a rozprávala o tom učeníkom. Túto úprimnú radosť len vtedy budeme mať, keď so sebou nemáme základné otázky. Vtedy budeme radostne vyznať, spievať a dôverovať Ježišovi Kristovi. Amen

A Sz

==== Stopy zmŕtvychstania... ====

Sedím v čakárni u zubára. Predo mnou kopa obchytaných časopisov. Okolo mňa ľudia, ktorí čakajú ako ja. Každý sa uzavrel do seba. Nepadne ani slovo. Nepokojné dieťa sa štvorá po svojej mame. Zrazu začne jeden starý muž hľadať niečo vo svojej taške, vytiahne vreckovku, urobí na nej uzol a strčí tam prst. Vreckovka sa mení na bábiku. Ožije, priblíži sa k dieťaťu a osloví ho. Úsmev dieťaťa, matky a ľudí okolo mňa. Zdá sa, že ticho sa prelomilo. Počuť prvé váhavé slovo. Ľudia sa preberajú, spoznávajú jedného alebo druhého, nachádzajú všeličo spoločné.

Stopy zmŕtvychstania prostredníctvom starého muža a jeho vreckovky, cez úsmev, slovo...

Stopy zmŕtvychstania v čakárni, v autobuse, v škole, na ihrisku, počas bohoslužby...

Juraj Dolnozemský: Túžby a Veľká noc...(2008)

Cez dlhé prestávky
- konečne, nohy nás privedú
k cieľu!

Čo aj zima zobrala
sebou farbu bielu.

Túžby, tajnosť, záhady,
a tolerancia súdia

šumia spolu jarnými vetrami!
Duše blúdia

Veľkonočnými piesňami!
Zosúladia všetko do ľudských osudov!

Pozor, pozor holý drevený kríž
hrozí pokutou.

Marec láka

zelenosť topoľov,
ako aj strach starých pohromov.

Zasahuje do zajtrajškov
ten vynález rozumov!

Lenže ledva

tanečníci sa

zoberú do kolov.

Ako aj ten nečakaný úsmev
radosti pomohol!

Z láskou robil

a to nie náhodou!

Fiatal felnőttek Bibliaórája

Sokmindenre nincs időnk, sokmindenre mégis van időnk...mikor olvastunk egy jót?

2008. a Biblia éve, ezért fontos számunkra, hogy minél több mindenkivel megismertessük, megszerettesük az olvasást...a Biblia olvasását! Miért ne lehetne együtt olvasni és így egymást megismerni, nem felületesen, nem úgy, hogy aha, jól vagyok és közben meg a szívem szakad meg a félelmeimtől, a bánatomtól...az örömtől, csak nem tudom elmondani, megosztani másokkal, vagy talán magammal sem...magunkról magunknak – írta egy ismert lelkész...magunkról magunknak, talán így sikerül egymást a Biblián keresztül megismerni.

Várunk szeretettel a fiatal felnőttek Bibliaórájára, melyet minden héten megrendezünk.

Első találkozásunk április 2. lesz d.u. 17.00 az evangélikus hivatal imatermében.

Baba-mama klub

Gyülekezetünk egyik új közösségteremtő próbálkozása a Komlóson élő, egymás és közös problémák és azok megoldásai után érdeklődő anyukák és gyermekeik értékes szabadidő eltöltése, egymás jobb megismerése, képzése lelki és nevelési értelemben. Azért jövünk össze, hogy megtanuljunk Értékesebben megélni családi élményeinket, hogy a gyermekeinkre szánt idő jobb, tökéletesebb, és gazdagabb legyen. Keresztyén értékrend többletével formálódjunk és gazdagítsuk egymást.

Házigazdánk Ponicsán Erzsébet (Lisy) lelkész nő lesz, aki már előző szolgálati helyén is sikerrel szervezett hasonló közösséget.

Alkalmainkra gyermekorvosokat, nevelési szakembereket, pszichológusokat hívunk meg vendégként azzal a szándékkal, hogy tudásukkal, szakmai tapasztalatukkal segítsék formálódásunkat.

A találkozót első ütemben két heti rendszerességre tervezzük, amelyet később saját igényeink alapján változtathatjuk.

Szeretettel hívunk és várunk minden olyan

anyukát a pici babájával, akinek vannak kérdései, és szeretne rájuk választ kapni, aki otthon egyedül érzi magát, aki szereti a jó közösséget. Addig, amíg az anyukák beszélgetnek a gyermekek felügyeletét, Hajduk Lászlónéra (Mucira) bízunk. Az ő gyermekek iránti szeretete és elkötelezettsége a garancia arra, hogy csemetéink jó kezekben lesznek a beszélgetések alatt.

Első találkozásunk április 12-én délelőtt 10 órakor az ev. hivatal imatermében.

==== Presbiterválasztás után ====

Hogyan tovább presbitérium? - avagy a szolgálat sava-borsa

Várakozáson felüli nyugalommal és mérséklettel sikerült az új választás. Most már a törvény szerint sem vonható kétségbe presbitériumunk mandátuma. Viszont ezzel csak a választás feladatát oldottuk meg, a szolgálat még csak most kezdődik. Ez nyilván további többlet munkát és egészen új, építő jellegű hozzáállást feltételez a presbiteri tagságtól.

Szolgálatot. Ez nem havi egy presbiteri ülés letudását, és ritka részvételt jelent a gyülekezet programjain, hanem példamutató törekvést abban, hogy ez a közösség, legalább a vezetőinek fontos és hajlandóak is napról-napra érte tenni valamit.

Sok új lehetőség és feladat körvonalazódik közösségünkön belül. Ezért nagyon fontos a helyes, biblikus aktivitás. Akik vállalták ezt a nem hétköznapi feladatot ezt mind tudják és készek a közös teher hordozására.

Az első ünnepélyes alkalom az új presbitérium beiktatása lesz, mely március 30-án a húsvétot követő vasárnap a 10.00 istentiszteleten lesz. Erre az örömteli alkalomra szeretettel várjuk gyülekezetünk tagjait, hogy jelenlétükkel, közös imádságunkkal is segítsük a presbitérium elindítását.

Csak egy út

Lehet, hogy fáradt vagy, terhed is nehéz,
Hosszúnak látod most, míg oda nem érsz.

Nehogy meghátráljál itt a félúton,

Csak tartsál ki végig kedves barátom.

Öröm és boldogság lesz ennek a vége,

Csak ez az út megy fel a csillagos égbe.

Öröm lesz ott mindig, soha nem fáradunk,

Jézus Krisztus adja, Órá számíthatunk.

Kettőezer évvel ezelőtt régen

Megtörte az utat néked és nékem.

Kereszt halálával bebizonyította,

Hogy mennyire szeret, - éltét értünk adta.

Nincs már mitől félni, nincsen akadály,

Csak hinni kell Benne, elfogadtad már?

Kövessük Őt önként, mindent félre téve,

Csak így juthatunk az örök üdvösségre!

Csobolya József

A tótkomlói evangélikus gyülekezet húsvéti ünnepi alkalmai

Március 21. 8.30

Szlovák nyelvű úrvacsorás IT

Március 21. 10.00

Nagypénteki Passiói úrvacsorás IT

Március 23. Húsvét I., Vasárnap

5.00 Hajnali IT - Szeretevendégség

8.30 szlovák nyelvű

húsvéti ünnepi úrvacsorás IT

10.00 magyar nyelvű

húsvéti ünnepi úrvacsorás IT

13.30 magyar nyelvű húsvéti ünnepi IT,
Szeretotth.

15.00 magyar nyelvű húsvéti ünnepi IT,
Mezőhegyes

17.00 Ifjúsági passiójáték

Március 24. Húsvét II., Hétfő

8.30 szlovák nyelvű

húsvéti ünnepi úrvacsorás IT

10.00 magyar nyelvű

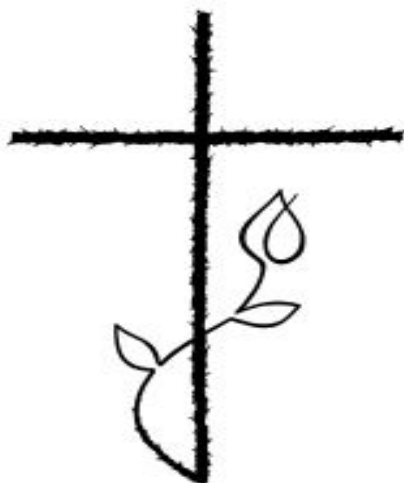
húsvéti ünnepi úrvacsorás IT

13.30 magyar nyelvű

húsvéti ünnepi IT, Szeretotth.

Március 29.-én 17 órakor a Szlovák Iskola gyermekkoncertjére hívunk és várunk mindenkit szeretettel az evangélikus templomba.

ÁLDOTT HÚSVÉTI ÜNNEPET!

Juraj Dolnozemský: Veľkonočné sviatky (2008)

Veľkonočné sviatky...

sú všestranné!

- je v nich všetko!

Po najprv čistú nádej

i vo bremeni

celý svet!

Fialkám (lilavý) fialovy kvet!

Kristus - človek - žiaľ!!

i to hrozné trpenie

no a naposledy smrť!

Keď osudu

odbila posledná smrť!

Ale aj radosťou plné

- vzkriesenie!

Život nezostane

sa minie!

Keď si človek

vážne spomína!

A tú pravdu stručne

vo sebe

vo duše

objíma!

Kiadja: a Tótkomlói Evangélikus Egyházközség

Címünk: 5940 Tótkomlós, Luther u. 1.

Tel./fax: 68/460-820

E-mail: totkomlos@lutheran.hu

Számlaszám: 53300074-17000019

Nyomtatás: Yes-press 2001 Bt. Tótkomlós